

Artikel Asli/Original Article

Persepsi Pelajar Tingkatan Lima terhadap Kerjaya dalam Bidang Sains Kesihatan (Perceptions of Form Five Students towards a Career in Health Sciences)

TANG HOE CHING & HASHERAH MOHD IBRAHIM

ABSTRAK

Bidang Sains Kesihatan kurang diceburi berbanding program kompetitif seperti perubatan, farmasi, dan pergigian. Kajian ini bertujuan untuk menilai persepsi pelajar Tingkatan Lima terhadap kerjaya dalam bidang Sains Kesihatan berkenaan dengan empat dimensi, iaitu ciri-ciri kerjaya yang dinilai sebagai "penting" dalam pemilihan kerjaya, tahap pengetahuan terhadap kerjaya dalam bidang kesihatan, persepsi pelajar terhadap kerjaya dalam bidang kesihatan, dan profesion kesihatan yang dipertimbangkan sebagai kerjaya. Satu kajian keratan rentas terhadap 188 orang pelajar daripada 10 buah sekolah menengah kebangsaan di sekitar Kuala Lumpur telah dijalankan. Hasil kajian menunjukkan responden mementingkan ciri kerjaya yang "memberi kepuasan pekerjaan" (97.8%), "mempunyai jaminan pekerjaan" (96.8%), "menarik" (95.2%), "membantu orang lain" (92.4%), "melakukan sesuatu perkara yang bermanfaat terhadap masyarakat" (92.1%) dan "dibayar gaji tinggi" (88.6%). Dari segi tahap pengetahuan, Perubatan (93.1%) merupakan kerjaya profesional yang paling diketahui dalam kalangan responden, diikuti Farmasi (84.0%), Pergigian (76.6%), Kejururawatan (74.8%), dan Sains Forensik (71.3%). Responden mempunyai pengetahuan yang paling kurang tentang bidang Terapi Pertuturan-Bahasa (28.0%), Audiologi (27.0%), dan Terapi Carakerja (19.3%). Perbezaan dari segi jantina dan etnik turut dikenalpasti melalui dapatan kajian ini. Persepsi responden terhadap sesuatu profesion dipengaruhi oleh faktor pengetahuan, etnik, dan jantina. Responden mempunyai tahap pengetahuan yang rendah dan tidak tepat bagi profesion yang kurang dikenali dan hal ini mempengaruhi pertimbangan responden dalam pemilihan kerjaya.

Kata kunci: Pemilihan kerjaya; Sains Kesihatan; ciri-ciri kerjaya; jantina; etnik

ABSTRACT

Programmes in the Health Sciences are less pursued by students compared to competitive programmes such as medicine, pharmacy, and dentistry. This study aimed to investigate the perception of Form Five students towards a career in Health Sciences in four dimensions including characteristics that are considered as "important" in the selection of a career choice, the level of knowledge in professions within the field of Health Sciences, students' perception towards a career in the field of Health Sciences and their possible career choice in the field of Health Sciences. This is a cross-sectional study that included 188 students from 10 secondary schools around Kuala Lumpur. The results showed that the respondents prioritized career characteristics that provided "job satisfaction" (97.8%), "job security" (96.8%), "interesting" (95.2%), "helping other people" (92.4%), "doing something good for society" (92.1%) and "high salary" (88.6%). Respondents also reported high level of knowledge for the profession of Medicine (93.1%), Pharmacy (84.0%), Dentistry (76.6%), Nursing (74.8%) and Forensic Science (71.3%). Respondents knew the least about Speech-Language Therapy (28.0%), Audiology (27.0%) and Occupational Therapy (19.3%) professions. Differences in terms of gender and ethnicity were also identified through this study. Respondents' perception towards the professions were influenced by the level of familiarity, ethnicity and gender. Respondents were found to be less familiar and have misperception towards less-known professions, and this affect respondents' consideration to pursue these professions as careers.

Keywords: Career choice; Health Sciences; career characteristics; gender; ethnicity

PENDAHULUAN

Di Malaysia, ahli-ahli profesional kesihatan terdiri daripada doktor perubatan, ahli farmasi, doktor gigi, jururawat, dan seramai 23 kategori ahli-ahli profesional sains kesihatan yang lain seperti ahli audiologi, terapis pertuturan-bahasa, ahli terapi carakerja, ahli teknologi makmal perubatan, pegawai kesihatan persekitaran, pegawai forensik, serta

pegawai-pegawai sosial perubatan (Anon 2015). Setiap ahli profesional kesihatan membentuk satu pasukan yang memberi perkhidmatan kesihatan yang berkesan kepada pesakit. Namun kekurangan ahli profesional sains kesihatan memberi kesan negatif terhadap keberkesanan rawatan dan merupakan satu isu yang telah lama dihadapi dalam sektor kesihatan (Mohd Ibrahim et al. 2017; Pilo 2012; Rajaendram 2014; WHO 2006; Wong 2014).

Sebagai contoh, nisbah ahli optometri kepada populasi di Malaysia adalah 1:22460 berbanding dengan doktor perubatan (1:633), doktor pergigian (1:5676) dan ahli farmasi (1:2949) (Kementerian Kesihatan Malaysia 2014). Usaha seperti pelaksanaan Rang Undang-undang Profesion Sains Kesihatan bagi mengawal selia amalan ahli profesion kesihatan memperlihatkan kepentingan ahli-ahli profesional tersebut dalam bidang kesihatan di Malaysia (Anon 2015). Pelbagai program turut dilaksanakan oleh agensi-agensi yang berbeza melalui media massa, kempen dan aktiviti akademik untuk meningkatkan kesedaran dan pengetahuan tentang sektor sains kesihatan dalam kalangan pelajar. Namun demikian, bidang perubatan, farmasi dan pergigian ialah bidang yang lebih kompetitif dan popular diceburi dalam kalangan pelajar yang memperoleh keputusan cemerlang (Mohd. Azrone Sarabatin 2014).

Albion dan Fogarty (2002) telah mencadangkan beberapa faktor yang mempengaruhi pemilihan kerjaya dalam kalangan remaja iaitu mitos tentang kerjaya, kesukaran untuk membuat keputusan, dan kekurangan informasi terhadap kerjaya tertentu. Antara faktor lain yang turut dicadangkan termasuk kekurangan pengetahuan dan kesedaran masyarakat terhadap profesion sains kesihatan (Byrne 2010; Greenwood et al. 2006; Mohd Ibrahim et al. 2017). Sehingga kini, penyelidikan yang mengkaji persepsi pelajar tempatan terhadap kerjaya profesional sains kesihatan adalah terhad. Kajian tempatan lepas yang dijalankan hanya mengkaji persepsi satu golongan etnik dan tertumpu kepada persepsi terhadap satu profesion kesihatan. Mohd Ibrahim et al. (2017) telah menjalankan kajian tentang persepsi terhadap profesion kesihatan dalam kalangan pelajar pra-universiti yang berbangsa India. Kajian keratan rentas ini melibatkan 110 orang pelajar India dari Kolej Matrikulasi Johor dan sekitar Lembah Klang. Walaupun kajiannya lebih memfokuskan bidang profesion patologi pertuturan-bahasa, namun tahap pengetahuan terhadap profesion penjagaan kesihatan yang lain juga diteliti dalam penyelidikan. Tahap pengetahuan terhadap perubatan/pergigian, farmasi dan kejururawatan didapati adalah paling tinggi dalam kalangan pelajar pra-universiti India. Sebaliknya, profesion rehabilitasi, seperti audiologi, patologi pertuturan-bahasa dan terapi carakerja, adalah paling tidak diketahui oleh golongan pelajar yang dikaji. Kesemua dapatan tersebut adalah agak sepadan dengan data mengenai permohonan ijazah dalam profesion-profesion kesihatan tersebut, di mana kebanyakannya ingin memohon ijazah dalam perubatan/pergigian, diikuti dengan farmasi, dietetik dan fisioterapi. Dapatan kajian ini turut menunjukkan bahawa pertimbangan terhadap kejururawatan adalah paling rendah walaupun tahap pengetahuan pelajar terhadapnya sangat tinggi. Walaupun kajian Mohd Ibrahim et al. (2017) tidak mengkaji perbezaan dalam pertimbangan patologi pertuturan-bahasa sebagai kerjaya antara jantina, namun dapatan kajian menunjukkan tiada subjek yang berpendapat bahawa patologi pertuturan-bahasa sesuai untuk lelaki.

Kajian Mohd Ibrahim et al. (2017) hanya memfokuskan pelajar yang berbangsa India, dan tidak mewakili pandangan pelajar dari etnik yang lain di Malaysia. Tambahan pula, kajian ini tidak menjelaskan perhubungan antara jantina dan pemilihan kerjaya. Akhirnya, subjek yang dikaji dalam kajian Mohd Ibrahim et al. (2017) merupakan pelajar yang sedang mengambil tahun persekolahan yang terakhir (STPM atau pra-universiti) sebelum memasuki universiti manakala kajian Greenwood et al. (2006) memfokuskan pelajar yang berada pada tahun persekolahan yang terakhir. Terdapat kemungkinan bahawa pelajar dari dua peringkat persekolahan yang berbeza ini boleh mempengaruhi pandangan mereka terhadap pertimbangan kerjaya. Kajian ini adalah kajian lanjutan dari kajian Mohd Ibrahim et al. (2017) yang dijalankan untuk menilai persepsi pelajar-pelajar Tingkatan Lima tentang 15 jenis kerjaya profesional kesihatan mengikut jantina dan etnik.

BAHAN DAN KAEDAH

Kelulusan etika bagi kajian ini telah diperolehi daripada Jawatankuasa Etika Penyelidikan UKM (Kod Projek: NN-098-2015). Kajian ini berbentuk keratan rentas, menggunakan kaedah persampelan mudah dan melibatkan pelajar Tingkatan Lima dari Sekolah Menengah Kebangsaan (SMK) di sekitar Kuala Lumpur. Sepuluh buah SMK telah dipilih daripada 89 buah di Kuala Lumpur. Sekolah dipilih mengikut senarai yang diberikan oleh pihak Kementerian Pendidikan Malaysia dan persetujuan guru besar bagi menjalankan kajian ini. Subjek kajian merupakan warganegara Malaysia, dari etnik Melayu, Cina, atau India dan mengambil aliran Sains dalam peperiksaan SPM. Pelajar berkeperluan khas atau yang tidak berminat untuk mengambil bahagian dalam kajian ini dikecualikan.

Borang soal selidik yang digunakan dalam kajian ini diadaptasi daripada soal selidik (versi Bahasa Inggeris) yang digunakan dalam kajian lepas (Greenwood et al. 2006). Borang ini diterjemah dalam bahasa Melayu dan melalui proses pengesahan oleh ahli linguistik. Kajian rintis turut dijalankan ke atas lima orang subjek yang memenuhi ciri kriteria kajian bagi membaiki borang soal selidik supaya ia mudah dan jelas untuk diguna pakai oleh pelajar tingkatan lima. Maklum balas telah dikumpul untuk proses membaiki kesalahan erti, ejaan dan tatabahasa yang terdapat dalam soalan-soalan. Nilai kebolehppercayaan Cronbach alpha yang diperolehi bagi borang soal selidik ialah 0.9. Pengkaji mengedarkan borang maklumat kajian dan borang kebenaran penyertaan kajian kepada pelajar di setiap kelas di sekolah yang telah dikenal pasti. Selepas dua hari, borang soal selidik diedarkan kepada pelajar yang bersetuju untuk menyertai kajian dan dikumpul semula oleh guru kaunseling sekolah. Setiap subjek diberi masa sebanyak 20 hingga 30 minit untuk menjawab soalan dan dikehendaki memulangkan semua set borang kepada pengkaji pada hari yang sama.

Analisis deskriptif digunakan untuk menganalisa data demografik responden dan persepsi pelajar Tingkatan Lima terhadap kerjaya dalam bidang Sains Kesihatan berkenaan dengan empat faktor termasuk: (1) ciri-ciri kerjaya yang dinilai “penting” dalam pemilihan kerjaya, (2) tahap pengetahuan terhadap kerjaya dalam bidang kesihatan (3) persepsi pelajar terhadap kerjaya-kerjaya dalam bidang sains kesihatan dan (4) profesion sains kesihatan yang akan dipertimbangkan sebagai kerjaya. Sebanyak 230 borang telah diedarkan dan sejumlah 200 borang dikembalikan. Sebanyak 12 borang telah dikeluarkan kerana responden tidak sesuai dengan kriteria pemilihan subjek. Keseluruhan kadar respons adalah tinggi (81.7%). Ujian khi kuasa dua atau eksas Fisher juga digunakan untuk membandingkan kumpulan jantina dan etnik dalam kalangan pelajar Tingkatan Lima bagi keempat-empat faktor pengaruh; (1) ciri-ciri kerjaya yang dinilai “penting” dalam pemilihan kerjaya, (2) tahap pengetahuan terhadap kerjaya dalam bidang kesihatan (3) persepsi pelajar terhadap kerjaya-kerjaya dalam bidang sains kesihatan dan (4) profesion sains kesihatan yang akan dipertimbangkan sebagai kerjaya.

KEPUTUSAN

Jumlah keseluruhan responden adalah 188 orang pelajar yang terdiri daripada 56 orang pelajar lelaki dan 132 orang pelajar perempuan. Kesemua responden merupakan pelajar Tingkatan Lima SMK yang berwarganegara Malaysia dan

terdiri dari tiga etnik utama, iaitu Melayu ($n = 122$; 64.8%), Cina ($n = 33$; 17.6%), dan India ($n = 33$; 17.6%).

CIRI-CIRI KERJAYA YANG DINILAI SEBAGAI “PENTING” DALAM PEMILIHAN KERJAYA

Jadual 1 menunjukkan ciri-ciri kerjaya yang dinilai sebagai “Penting” dalam pemilihan kerjaya dalam kalangan responden mengikut jantina dan etnik. Dapatan kajian menunjukkan responden, tidak kira jantina atau etnik, memilih kerjaya yang mempunyai ciri; “*memberi kepuasan pekerjaan*” (97.8%), “*mempunyai jaminan pekerjaan*” (96.8%), “*menarik*” ($n = 95.2\%$), “*membantu orang lain*” (92.4%), “*melakukan sesuatu perkara yang bermanfaat terhadap masyarakat*” (92.1%) dan “*dibayar gaji tinggi*” (88.6%). Sebaliknya responden kurang mementingkan ciri kerjaya “*rakan sekerja ialah lelaki*” (7.4%) atau “*rakan sekerja adalah perempuan*” (21.3%), dan “*tidak menyentuh anggota badan pesakit*” (26.6%). Dapatan kajian turut menunjukkan perbezaan yang signifikan antara persepsi responden lelaki dan perempuan bagi ciri kerjaya “*melakukan sesuatu perkara untuk manfaat masyarakat*” ($df = 1, p = 0.03$). Lebih ramai responden perempuan (95.3%) melaporkan ingin berkhidmat untuk masyarakat melalui pekerjaannya berbanding dengan lelaki (84.3%). Dari segi etnik, responden Melayu (94.0%) dan India (100.0%) melaporkan ingin mencari satu pekerjaan yang boleh membawa manfaat dan kebaikan kepada masyarakat pada masa depan ($\chi^2 = 10.10, df = 2, p = 0.003$), manakala kaum Cina (72.4%) melaporkan lebih berminat untuk bekerja sendiri ($\chi^2 = 6.36, df = 2, p = 0.04$).

JADUAL 1. Ciri-ciri kerjaya yang dinilai sebagai ‘Penting’ dalam pemilihan kerjaya dalam kalangan pelajar Tingkatan Lima mengikut jantina (%) dan etnik (%)

Ciri-ciri kerjaya	Jantina		Etnik			Jumlah
	Lelaki	Perempuan	Melayu	Cina	India	
Kepuasan terhadap pekerjaan	94.6	99.2	98.3	97.0	97.0	97.8
Jaminan pekerjaan	96.4	96.9	98.4	93.8	93.5	96.8
Menarik	92.6	96.2	93.4	96.9	100	95.2
Membantu orang lain	88.9	93.9	88.5	100	96.9	92.4
* Melakukan sesuatu perkara untuk manfaat masyarakat	84.3	95.3	94.0	77.4	100	92.1
Gaji yang tinggi	88.9	88.5	90.9	78.1	90.6	88.6
Peluang untuk mengembara/melancong	73.6	80.5	81.9	65.7	78.8	78.5
Peluang untuk berjumpa dengan orang ramai	62.3	69.1	68.5	56.3	72.8	67.0
Mencabar	67.3	64.5	61.3	63.3	81.3	65.3
Peluang untuk tinggal di luar negara	57.4	65.6	59.1	61.3	78.8	63.1
Kedudukan kerjaya daripada perspektif masyarakat	62.3	48.7	50.0	46.4	68.8	53.0
**Menjadi ketua sendiri/ membuat keputusan sendiri	54.2	50.0	46.3	72.4	48.3	51.2
Tidak menyentuh anggota badan pesakit	30.2	25.2	28.2	21.7	25.0	26.6
Kebanyakannya rakan sekerja perempuan	17.0	23.2	23.1	10.7	24.2	21.3
Kebanyakannya rakan sekerja lelaki	11.3	5.7	7.8	3.7	9.4	7.4

* Perbezaan signifikan secara statistik ($p < 0.05$) antara lelaki dan perempuan dengan $df = 1$

** Perbezaan signifikan secara statistik ($p < 0.05$) antara kaum Melayu, Cina dan India dengan $df = 2$

TAHAP PENGETAHUAN TERHADAP KERJAYA DALAM
BIDANG KESIHATAN

Jadual 2 menunjukkan tahap pengetahuan responden terhadap 15 kerjaya profesional kesihatan yang berbeza. Perubatan (93.1%) merupakan kerjaya profesional yang paling diketahui dalam kalangan responden, diikuti Farmasi (84.0%), Pergigian (76.6%), Kejururawatan (74.8%), dan Sains Forensik (71.3%). Responden mempunyai pengetahuan yang paling kurang tentang bidang Terapi Pertuturan-Bahasa (28.0%), Audiologi (27.0%), dan Terapi Carakerja (19.3%). Terdapat perbezaan yang signifikan didapati bagi tahap pengetahuan antara lelaki dan perempuan bagi bidang Perubatan ($\chi^2 = 8.90$,

$df = 3, p = 0.01$), Farmasi ($\chi^2 = 9.49, df = 3, p = 0.02$), dan Kejururawatan ($\chi^2 = 15.43, df = 3, p = 0.001$). Lebih ramai perempuan melaporkan 'mempunyai sedikit pengetahuan' atau 'mempunyai lebih pengetahuan atau mengetahui dengan lebih mendalam' tentang ketiga-tiga profesion ini daripada lelaki. Dari segi etnik pula, terdapat perbezaan yang signifikan bagi tahap pengetahuan bagi bidang Fisioterapi ($\chi^2 = 28.95, df = 6, p = 0.00$). Lebih ramai responden India (90.9%) dan Melayu (63.2%) melaporkan 'mempunyai sedikit pengetahuan' atau 'mempunyai lebih pengetahuan atau mengetahui dengan lebih mendalam' dalam bidang Fisioterapi berbanding responden Cina (54.6%).

JADUAL 2. Tahap pengetahuan responden terhadap 15 jenis kerjaya dalam bidang Sains Kesihatan (%)

Kerjaya Profesional	Tidak pernah dengar/pernah dengar tetapi tidak mengetahui mengenainya	Mempunyai sedikit pengetahuan/mempunyai lebih pengetahuan atau mengetahui dengan lebih mendalam
Perubatan	13 (6.9)	175 (93.1)
Farmasi	30 (16.0)	158 (84.0)
Pergigian	44 (23.4)	144 (76.6)
Kejururawatan	47 (25.2)	140 (74.8)
Sains forensik	54 (28.7)	134 (71.3)
Fisioterapi	63 (33.5)	125 (66.5)
Sains pemakanan	74 (39.4)	114 (60.6)
Sains bioperubatan	95 (50.5)	93 (49.5)
Sains persekitaran	106 (56.3)	82 (43.7)
Radioterapi	110 (59.2)	76 (40.8)
Optometri	112 (59.9)	75 (40.1)
Dietetik	127 (67.9)	60 (32.1)
Terapi pertuturan-bahasa	134 (72.0)	52 (28.0)
Audiologi	135 (73.0)	50 (27.0)
Terapi carakerja	151 (80.7)	36 (19.3)

PERSEPSI PELAJAR TERHADAP KERJAYA DALAM BIDANG
KESIHATAN

Rajah 1 menunjukkan kedudukan 15 jenis profesion kesihatan bagi setiap ciri kerjaya yang diperlihatkan mengikut persepsi responden. Setiap responden dikehendaki untuk memilih tiga kerjaya dalam bidang kesihatan bagi setiap ciri kerjaya yang dikaji; 'prestij yang tinggi,' 'peluang untuk merantau,' 'gaji yang tinggi,' 'kerjaya yang menarik,' 'kepuasan diri terhadap pekerjaan,' 'kesesuaian untuk perempuan,' 'kesesuaian untuk lelaki' dan 'peluang untuk berjumpa dengan orang.' Bidang Perubatan diperlihatkan sebagai profesion kerjaya yang mempunyai semua ciri kerjaya dalam kalangan responden. Selain itu, bidang Sains Forensik dan Pergigian juga dinilai mempunyai kebanyakan ciri kerjaya, namun bidang Sains Forensik diperlihatkan mempunyai lebih banyak ciri kerjaya yang diminati oleh kalangan pelajar semasa pemilihan kerjaya secara umum, iaitu 'prestij yang tinggi,' 'gaji yang tinggi,' 'kerjaya yang menarik' dan 'kepuasan

diri terhadap pekerjaan.' Sebaliknya, profesion Terapi Pertuturan-Bahasa, Audiologi, dan Terapi Carakerja diperlihatkan paling kurang dikaitkan dengan ciri-ciri kerjaya yang diminati pelajar.

PROFESION KESIHATAN YANG DIPERTIMBANGKAN
SEBAGAI KERJAYA

Bagi menganalisa data bagi profesion kesihatan yang dipertimbangkan sebagai kerjaya, responden yang 'tidak pernah dengar' tentang sesuatu profesion penjagaan kesihatan telah dikecualikan daripada jumlah responden yang mempertimbangkan permohonan kursus profesional tersebut. Ini menyebabkan jumlah responden yang terlibat bagi setiap profesion adalah berbeza. Berdasarkan Jadual 3, bidang Perubatan (35.6%) merupakan bidang yang mendapat pertimbangan untuk kemasukan ke program ijazah yang paling tinggi diikuti bidang Sains Forensik (29.0%), Sains Bioperubatan (19.0%), Fisioterapi (18.5%), Pergigian (18.4%) dan Farmasi (18.3%). Bidang

Kejururawatan (5.4%), Radioterapi (5.0%), Terapi Pertuturan-Bahasa (4.6%), Audiologi (3.9%), dan Terapi Carakerja (0.1%) merupakan bidang yang paling kurang dipertimbangkan untuk kemasukan ke program ijazah oleh responden. Dapatan kajian juga mendapati lebih ramai responden perempuan (40.9%) daripada lelaki (23.2%) yang melaporkan akan mempertimbangkan bidang

Perubatan sebagai kerjaya masa depan ($\chi^2 = 5.37$, $df = 1$, $p = 0.02$). Manakala, tiada langsung lelaki yang melaporkan akan mempertimbangkan bidang Kejururawatan ($df = 1$, $p = 0.03$). Dari segi etnik, lebih ramai kaum Melayu (18.4%) daripada kaum Cina (6.1%) dan India (9.7%) yang melaporkan akan mempertimbangkan bidang Pergigian ($\chi^2 = 7.42$, $df = 2$, $p = 0.02$).

JADUAL 3. Peratus pertimbangan responden untuk memohon mana-mana kursus bidang kesihatan (%)

Kerjaya Profesional	Jantina		Etnik			Jumlah
	Lelaki	Perempuan	Melayu	Cina	India	
*Perubatan	23.2	40.9	41.0	18.2	33.3	35.6
Sains forensik	22.2	31.8	30.3	16.1	36.4	29.0
Sains bioperubatan	18.4	19.3	16.2	18.5	29.0	19.0
Fisioterapi	18.9	18.4	21.7	12.0	12.1	18.5
**Pergigian	11.1	21.4	24.0	6.1	9.7	18.4
Farmasi	12.5	20.8	20.7	15.6	12.1	18.3
Optometri	14.0	13.3	17.8	0	11.1	13.5
Sains pemakanan	19.2	12.4	17.7	10.0	6.7	13.3
Sains persekitaran	18.4	8.3	11.1	14.8	9.7	11.5
Dietetik	12.5	10.3	10.4	22.2	4.0	10.9
*Kejururawatan	0	7.8	5.8	6.5	3.0	5.4
Radioterapi	2.1	6.2	6.7	4.0	0	5.0
Terapi pertuturan-bahasa	5.7	6.3	5.7	11.1	4.0	4.6
Audiologi	0	5.7	3.5	5.0	4.2	3.9
Terapi carakerja	7.4	6.0	7.9	7.7	0	0.1

* Perbezaan signifikan secara statistik ($p < 0.05$) antara lelaki dan perempuan dengan $df = 1$

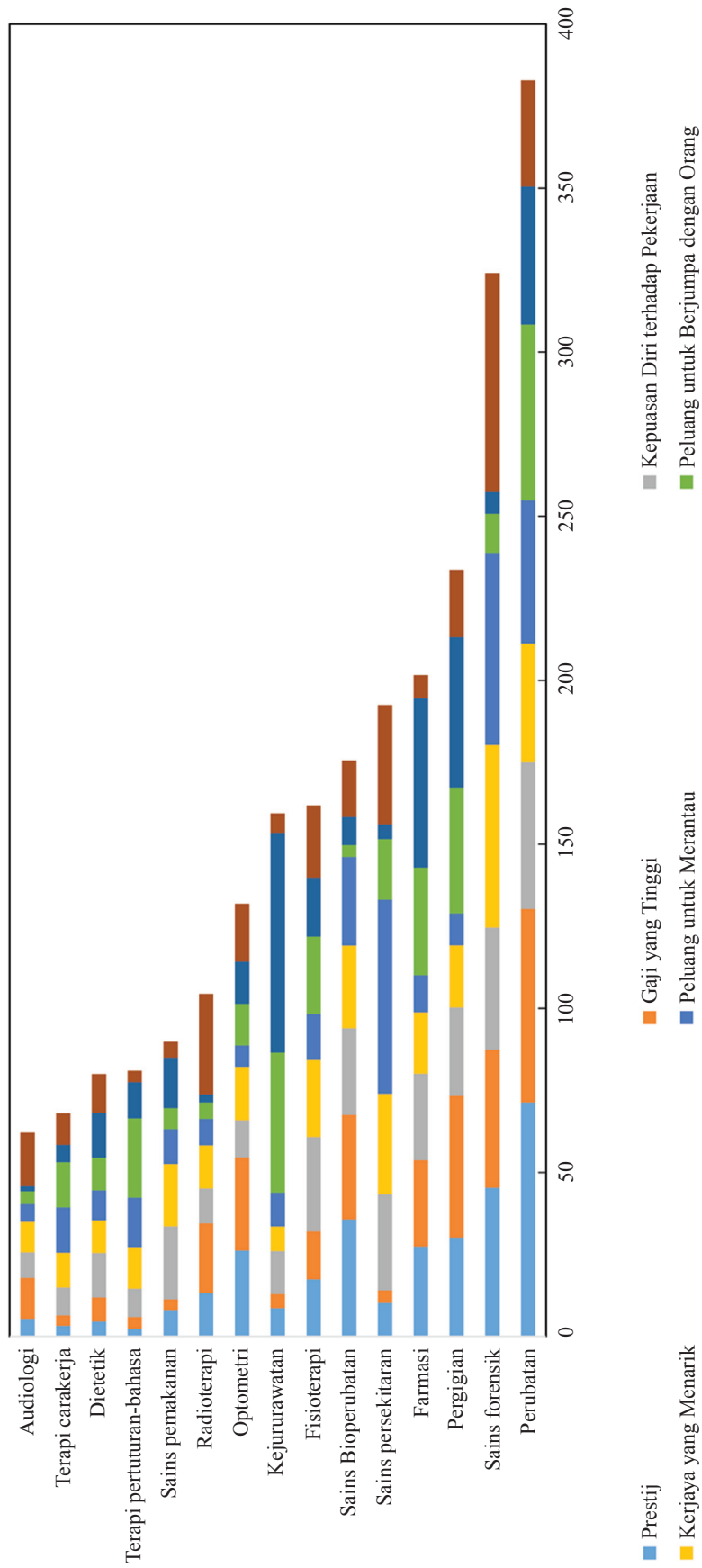
** Perbezaan signifikan secara statistik ($p < 0.05$) antara kaum Melayu, Cina dan India dengan $df = 2$

PERBINCANGAN

Pelajar tingkatan lima dalam kajian ini melaporkan bahawa kerjaya yang dapat memberi 'kepuasan terhadap pekerjaan,' 'jaminan pekerjaan,' 'menarik,' 'membantu orang lain,' 'melakukan sesuatu yang bermanfaat untuk masyarakat' serta menawarkan 'gaji yang tinggi' sebagai ciri kerjaya yang penting bagi mereka dalam pemilihan kerjaya. Hasil kajian ini menunjukkan pelajar tempatan mempunyai pandangan yang hampir serupa dengan pelajar dari UK yang juga menginginkan satu pekerjaan yang menarik dengan prospek kerjaya, memberi jaminan pekerjaan dan kepuasan (Greenwood et al. 2006). Walaubagaimanapun jika dibandingkan dengan pelajar pra-universiti dan Tingkatan Enam tempatan (Mohd Ibrahim et al. 2017) kurang kepentingan diberikan kepada kerjaya yang dapat 'membantu orang lain' dan 'melakukan sesuatu yang bermanfaat untuk masyarakat' tetapi mementingkan ciri-ciri kerjaya seperti 'kedudukan kerjaya dalam sosial,' 'mencabar,' 'berprestij tinggi' dan 'berijazah.' Perbezaan pandangan pelajar Tingkatan Lima berbanding pelajar pra-universiti dan Tingkatan Enam dari segi kepentingan ciri-ciri kerjaya yang diingini menunjukkan bahawa mungkin terdapat perubahan dari segi persediaan untuk pemilihan

kerjaya dalam lingkungan dua tahap umur tersebut. Namun demikian kedua-dua kajian tempatan tersebut juga melibatkan saiz sampel dan etnik yang berbeza dan mungkin mempengaruhi perbezaan dapatan kajian.

Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa faktor etnik dan jantina mempengaruhi dua ciri kerjaya yang dikaji. Lebih ramai perempuan melaporkan mementingkan ciri kerjaya 'melakukan sesuatu perkara untuk manfaat masyarakat' daripada lelaki namun perbezaan sebenar dari segi peratusan adalah kecil. Dari segi faktor etnik pula, kaum Melayu dan India dilaporkan lebih berkeinginan untuk melakukan sesuatu untuk manfaat masyarakat berbanding dengan kaum Cina. Sebaliknya, kaum Cina didapati lebih cenderung kepada menjadi 'ketua sendiri/ membuat keputusan sendiri' berbanding kaum Melayu dan India (Yeoh et al. 2015). Menurut Wan Husin et al. (2012), kaum Cina telah dibentuk dan dipupuk sejak kecil agar berani mengambil risiko dan berpandangan jauh serta tidak mudah putus asa dan kuat semangat berhadapan dengan kegagalan. Ciri-ciri yang diterapkan tersebut mungkin menjadi pendorong kepada kaum Cina untuk mengembangkan bakat dan keupayaannya dengan menjadi seorang usahawan.

RAJAH 1. Ranking profesion kesihatan mengikut setiap ciri kerjaya

Bidang perubatan merupakan bidang yang paling popular dalam kalangan responden disebabkan persepsi responden terhadap profesion ini menghampiri kesempurnaan dari segi perspektif ciri-ciri kerjaya yang diminati dalam kalangan responden. Bidang Perubatan diberi kedudukan tertinggi dari segi pekerjaan yang mempunyai 'prestij,' menawarkan 'gaji yang tinggi,' kerjaya yang memberi 'kepuasaan diri' dan 'peluang untuk berjumpa dengan orang.' Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Malaysia menetapkan gaji permulaan seorang doktor (UD41) lebih tinggi berbanding dengan majoriti profesion yang lain contohnya gaji pegawai pemulihan perubatan (U41) (SPA Malaysia 2016). Selain itu, tugas doktor dilihat sebagai perkhidmatan yang mendatangkan kebaikan kepada masyarakat dan dianggap sebagai satu kerjaya yang berprestij tinggi dalam kalangan masyarakat (Mohd. Khuzairi Ismail 2010). Bidang perubatan juga lebih dipertimbangkan oleh responden perempuan kerana dapatan kajian menunjukkan responden perempuan lebih cenderung untuk memilih kerjaya yang 'melakukan sesuatu perkara untuk manfaat masyarakat' dan mempunyai tahap pengetahuan yang tinggi dalam bidang perubatan berbanding lelaki (Lefevre et al. 2010).

Walaupun bidang perubatan merupakan kerjaya yang mendapat peratus pertimbangan paling tinggi dimohon dan tahap pengetahuan berkaitan bidang yang paling diketahui, bidang sains forensik, sains bioperubatan dan fisioterapi turut menjadi antara pilihan kerjaya yang diinginkan dalam kalangan responden selain bidang kompetitif seperti pergigian dan farmasi. Tahap pengetahuan dalam kalangan responden juga adalah tinggi bagi bidang sains forensik dan fisioterapi selain bidang kompetitif (perubatan, farmasi dan pergigian) dan juga kejururawatan dan sains pemakanan. Responden menganggap bidang Sains Forensik sebagai satu kerjaya yang memberi 'peluang untuk merantau' dan merupakan 'kerjaya yang menarik.' Bidang Sains Forensik juga dianggap sebagai bidang yang mempunyai 'prestij' dan menawarkan 'gaji yang tinggi' berbanding bidang yang lain. Peratusan responden yang mengaitkan kerjaya sains forensik sebagai kerjaya yang 'sesuai untuk lelaki' adalah tertinggi berbanding dengan kerjaya yang lain. Menurut temubual bersama Ketua Program Sains Forensik UKM (Dr. Raja Muhammad Zuha Raja Kamal Bashah, *personal communication*, 9 Jun 2016), berbanding dengan hanya lima orang pelajar yang memilih program Sains Forensik pada tahun 2014 seramai 130 orang pada tahun 2015 dan 390 orang pada tahun 2016 memilih kursus ini sebagai pilihan pertama atau kedua. Hal ini menunjukkan persepsi yang positif daripada masyarakat terhadap bidang profesional ini dalam masa yang singkat. Persepsi pelajar terhadap ciri kerjaya yang diperlihatkan pada bidang Sains Forensik mungkin juga disebabkan oleh kesan media melalui siri siasatan televisyen, *Crime Scene Investigation* (CSI) yang membesar-besarkan kemampuan sains forensik dengan memaparkan kecanggihan sains yang keterlaluan (Call et al. 2013).

Menariknya bagi bidang Sains bioperubatan, walaupun responden telah melaporkan peratus pertimbangan untuk memohon bidang ini yang ketiga tertinggi namun mereka turut melaporkan tahap pengetahuan dalam bidang yang sederhana (49.5%) berbanding bidang lain. Hampir separuh responden tidak pernah mengetahui tentang bidang ini. Bidang Sains Bioperubatan diperlihatkan sebagai satu kerjaya profesional yang mempunyai ciri 'prestij yang tinggi,' 'gaji yang tinggi,' 'kepuasan pekerjaan,' 'kerjaya yang menarik' dan 'peluang untuk merantau.' Selain itu, walaupun bidang fisioterapi tidak mempunyai ciri kerjaya yang diinginkan dalam peratusan yang tinggi berbanding bidang perubatan, sains forensik dan sains bioperubatan, namun responden melaporkan mempunyai tahap pengetahuan yang tinggi (66.5%). Berbanding dengan fisioterapi, walaupun bidang sains persekitaran dilihat sebagai kerjaya profesional yang menarik dan dapat memberi kepuasan pekerjaan yang tinggi, namun sains persekitaran diperlihatkan adalah hanya sesuai untuk lelaki dan kurang prestij dari bidang fisioterapi. Fisioterapi dilihat sebagai kerjaya yang berprestij dan sesuai untuk kedua-dua golongan jantina (Tuner 2001) dan hal ini mungkin menyebabkan fisioterapi lebih dipertimbangkan berbanding dengan sains persekitaran. Responden juga melaporkan tahap pengetahuan yang lebih rendah bagi bidang sains persekitaran (43.7%) berbanding fisioterapi (66.5%). Dapatan ini menunjukkan bahawa responden tidak hanya menggunakan ciri-ciri yang diinginkan sebagai kayu pengukur pemilihan kerjaya, tahap pengetahuan responden terhadap bidang tersebut juga mempengaruhi pilihan kerjaya.

Antara bidang Sains Kesihatan yang sangat kurang dipertimbangkan dalam kalangan pelajar ialah bidang Kejururawatan, Radioterapi, Terapi Pertuturan-Bahasa, Audiologi, dan Terapi Carakerja. Tahap pengetahuan bidang Kejururawatan adalah tinggi seperti bidang Sains Kesihatan kompetitif; Perubatan, Pergigian, dan Farmasi, namun bidang kejururawatan kurang dipertimbangkan dalam pemilihan kerjaya. Bidang Kejururawatan dilihat sebagai profesion yang 'sesuai untuk wanita' dan 'peluang untuk berjumpa orang ramai' dan kurang dikaitkan dengan ciri-ciri kerjaya yang diminati pelajar seperti iaitu 'kerjaya yang menarik,' 'gaji yang tinggi' dan 'kepuasan diri terhadap pekerjaan.' Selain itu, tiada langsung lelaki yang melaporkan berminat untuk memohon bagi kerjaya kejururawatan. Dapatan kajian ini selari dengan kajian lepas di mana bidang kejururawatan sering dilihat sebagai bidang yang hanya sesuai untuk perempuan dan mempunyai status yang rendah dalam masyarakat (Mohd Ibrahim et al. 2017; Glerean et al. 2017). Responden kurang mempertimbangkan permohonan ke bidang Terapi Carakerja, Audiologi, dan Terapi Pertuturan-Bahasa. Ketiga-tiga profesion ini, termasuk bidang Fisioterapi merupakan profesion dalam bidang rehabilitasi kesihatan dan sering ahli professional dalam bidang ini sering berinteraksi dalam pengendalian pesakit. Namun begitu, berbanding dengan bidang Fisioterapi, jumlah pelajar

Tingkatan Lima yang mengetahui tentang bidang Terapi Carakerja, Audiologi, dan Terapi Pertuturan-Bahasa adalah sangat kurang. Responden-responden juga tidak menganggap bahawa ketiga-tiga profesion tersebut memiliki ciri-ciri yang serupa dengan bidang Fisioterapi, iaitu ‘berprestij tinggi,’ menawarkan ‘gaji yang tinggi,’ ‘menarik,’ serta memberi ‘kepuasan pekerjaan.’ Hal ini menunjukkan bahawa tahap pengetahuan dan kesedaran masyarakat yang rendah terhadap ketiga-tiga profesion tersebut telah mengakibatkan perbezaan ini (Mohd Ibrahim et al. 2017). Menurut Greenwood et al. (2005) pula, kekurangan pengetahuan yang berkaitan dengan bidang Terapi Carakerja merupakan penyebab utama kerjaya ini sangat kurang dipertimbangkan.

Kajian ini telah menyediakan data mengenai persepsi pelajar Tingkatan Lima tentang kerjaya profesional Sains Kesihatan. Ia telah menjelaskan ciri-ciri kerjaya umum mengikut kepentingan pelajar semasa proses pemilihan kerjaya, tahap pengetahuan pelajar terhadap setiap profesion yang berbeza, dan persepsi ciri-ciri kerjaya yang diperlihatkan bagi profesion-profesional masing-masing. Dapatan penyelidikan ini telah memberikan satu gambaran yang jelas bagi badan-badan berkepentingan setiap profesion kesihatan untuk meningkatkan usaha promosi dengan menonjolkan ciri kerjaya yang dianggap penting bagi pelajar termasuk ‘kepuasan terhadap pekerjaan,’ ‘jaminan pekerjaan,’ ‘menarik,’ ‘membantu orang lain,’ ‘melakukan sesuatu yang bermanfaat untuk masyarakat’ serta menawarkan ‘gaji yang tinggi’ dan membetulkan persepsi pelajar dan masyarakat secara am tentang profesion tersebut. Ciri-ciri unik bagi setiap profesion dan skala gaji juga perlu difokuskan untuk menarik perhatian calon-calon yang berminat (Greenwood et al. 2006). Perkara ini dapat mengelakkan pembaziran masa dan perbelanjaan kerana setiap usaha dan tindakan yang diambil bertindak untuk memenuhi keinginan individu, daripada setiap golongan jantina atau etnik, dalam pemilihan kerjaya. Usaha-usaha untuk mempromosikan kerjaya profesional Sains Kesihatan dan meningkatkan tahap kesedaran masyarakat terhadap kerjaya profesional ini dapat berfungsi secara lebih efektif, sistematik dan menyeluruh untuk meningkatkan perekrutan mahasiswa-mahasiswi dalam bidang ini. Dapatan kajian ini terbatas kepada maklumat yang diperolehi oleh pelajar Tingkatan Lima, aliran Sains dari tiga etnik utama dari kawasan bandar Kuala Lumpur. Persepsi pelajar luar bandar, pelajar dari aliran Sastera serta faktor-faktor lain seperti pengaruh ibubapa, rakan atau media, kedudukan ekonomi keluarga, pencapaian akademik tidak dikaji dalam kajian ini.

KESIMPULAN

Peningkatan bilangan profesional dalam bidang-bidang Sains Kesihatan yang bukan kompetitif perlu bagi mengatasi masalah lambakan dan bagi meningkatkan kualiti perkhidmatan kesihatan yang diberikan kepada pesakit.

Kajian ini menunjukkan secara terperinci ciri-ciri kerjaya yang dinilai sebagai penting oleh pelajar dalam pemilihan kerjaya. Selain itu, kajian ini turut mendapati bahawa tahap pengetahuan, persepsi pelajar terhadap kerjaya dalam bidang kesihatan, etnik dan jantina mempengaruhi pertimbangan pelajar dalam proses pemilihan kerjaya. Walaupun, ciri-ciri kerjaya yang dinilai sebagai penting oleh pelajar terdapat dalam bidang-bidang Sains Kesihatan, namun, tahap pengetahuan yang rendah dan persepsi pelajar yang tidak tepat membataskan minat pelajar untuk memilih bidang profesion yang kurang dikenali sebagai kerjaya. Usaha perlu difokuskan bagi meningkatkan tahap pengetahuan dan membetulkan persepsi pelajar bagi kerjaya dalam bidang bukan kompetitif Sains Kesihatan. Ciri-ciri kerjaya yang diminati pelajar perlu difokuskan dalam hebahan yang diberi bagi sesuatu profesion.

PENGHARGAAN

Setinggi-tinggi penghargaan dirakamkan kepada Kementerian Pendidikan Malaysia dan guru-guru dari kesemua sekolah menengah kebangsaan yang terlibat bagi menjayakan kajian ini.

RUJUKAN

- Anon. 2015. RUU tubuh Majlis Profesion Kesihatan dibentang. *Sinar Harian*. 16 Jun.
- Albion, M.J. & Fogarty, G.J. 2002. Factors influencing career decision making in adolescents and adults. *Journal of Career Assessment* 10(1): 91-126.
- Byrne, N. 2010. Why do students from related professions choose not to enter speech-language pathology? *International Journal of Speech-Language Pathology* 12(4): 344-351.
- Call, C., Cook, A.K., Reitzel, J.D. & McDougale, R.D. 2013. Seeing is believing: the CSI effect among jurors in malicious wounding cases. *Journal of Social, Behavioral, and Health Sciences* 7(1): 52-66.
- Glerean, N., Hupli, M., Talman, K. & Haavisto, E. 2017. Young peoples’ perception of the nursing profession: an intergrative review. *Nurse Education Today* 57: 95-102
- Greenwood, N., Lim, K.H. & Bithell, C. 2005. Perceptions of occupational therapy compared with physiotherapy and nursing among minority ethnic and white United Kingdom school and college students: implications for recruitment. *British Journal of Occupational Therapy* 68(2): 75-84.
- Greenwood, N., Wright, J.A. & Bithell, C. 2006. Perceptions of speech and language therapy amongst UK school and college students: implications for recruitment. *International Journal of Language & Communication Disorders* 41(1): 83-94.
- Kementerian Kesihatan Malaysia. 2014. *Health Facts 2014*.
- Lefevre, J.H., Roupert, M., Kerneis, S. & Karila, L. 2010. Career choices of medical students: a national survey of 1780 students. *Medical Education* 44(6): 603-612.
- Mohd. Azrone Sarabatin. 2014. Cemerlang STPM tak jamin masuk IPTA. *Berita Harian*. 20 Ogos.
- Mohd. Ibrahim, H., Sounderajan, N. & Abdul Hamid, B. 2017. Persepsi tentang profesion kesihatan dalam kalangan pelajar pra-universiti berbangsa India: implikasi terhadap profesion

- terapis pertuturan-bahasa. *Jurnal Sains Kesihatan Malaysia* 15(1): 61-66.
- Mohd. Khuzairi Ismail. 2010. Cabaran kerjaya sebagai doktor. *Utusan online* 7 April.
- Pilo, W. 2012. State lacks physiotherapists, speech therapists – Fatimah. *Borneo Post*. 24 Ogos.
- Rajaendram, R. 2014. Special needs learners face obstacles. *The Star*. 24 Ogos.
- Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA) Malaysia. 2016. Pegawai Perubatan Gred UD41. <http://www.spa.gov.my/web/guest/deskripsi-tugas/ijazah/1604> [7 Jun 2016].
- Tuner, P. 2001. The occupational prestige of physiotherapy: perceptions of student physiotherapists in Australia. *Australian Journal of Physiotherapy* 47(3): 191-197.
- Wan Husin, W.N. & Ong, J.H. 2012. The role of culture in strengthening Chinese business survival during Malaysian new economic policy. *International Proceedings of Economics Development & Research* 48(16): 73-77.
- WHO. 2006. *The World Health Report 2006*. Geneva: World Health Organization.
- Wong, L.Z. 2014. Not enough occupational therapists in Malaysia. *The Star*. 16 Oktober.
- Yeoh, J.P. & Yeoh, P.A. 2015. Competitiveness between Ethnic Malays and Ethnic Chinese in Malaysia. *GSTF Journal of Psychology (JPsych)* 2(1): 16-21.

Tang Hoe Ching
Hasherah Mohd Ibrahim
Speech Science Program
School of Rehabilitation Science
Faculty of Health Science
Universiti Kebangsaan Malaysia
50300 Kuala Lumpur

Corresponding author: Hasherah Mohd Ibrahim
E-mail address: hasherah@ukm.edu.my

Tel: 603-92895003
Fax: 603-26986039

Diterima: February 2017
Diterima untuk diterbitkan: November 2017